

İŞ KAZASI NEDENİYLE TAZMİNAT DAVALARINDA HAKSIZ VE YASALARA AYKIRI UYGULAMALAR

İş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle işverene ve üçüncü kişilere karşı açılacak maddi zararların giderilmesi davasının hukuksal nedeni, sigorta gelirleriyle karşılanamayan zarar bölümünün ödetilmesi ilkesine dayandırılmaktadır. Bu nedenle :

1. Öncelikle, sigortaya başvurulup gelir bağlanması isteminde bulunulacaktır.
2. Sigorta tarafından işçiye veya ölmüşse haksahiplerine gelir bağlandıktan sonra, işçinin ücret durumuna göre hesaplanacak zarar tutarından, sigorta tarafından bağlanan gelirlerin peşin değerleri çıkarıldığında geriye bir şey kalıyorsa (sigorta tarafından zararın tamamı karşılanamıyorsa) o zaman işverene karşı maddi tazminat davası açılabilir ve yargılama sırasında ortaya çıkacak sorumluluk derecelerine göre işverenden maddi tazminat alınabilecektir.

Uygulamada, işverene ve üçüncü kişilere karşı açılan maddi tazminat davalarında, işçiye ve ölmüşse desteğinden yoksun kalan haksahiplerine pek çok haksızlıklar yapılmakta, katı ve acımasız bir uygulama sürüp gitmekte, kimse buna karşı çıkmamaktadır.

Bunların en başında, tazminattan haksız indirimler gelmektedir. Yasalardaki hükümlere göre, Sosyal Güvenlik Kurumu'nca bağlanan gelirlerin davalı işveren olduğunda yalnızca **“ilk peşin değeri”**nin kusura isabet eden tutarı ve davalı üçüncü kişi ise **“ilk peşin değer yarısı”**nın kusura isabet eden tutarı tazminattan indirilecek iken, (enflasyon ve gelirin alım gücünü korumak amacıyla) **sonradan yapılan gelir artışlarının tamamı tazminattan indirilerek zarar sorumluları ödüllendirilmekte, tazminatın büyük bir bölümü zarar sorumlularının ceplerinde kalmaktadır.**

Oysa, tazminattan indirilmesi gereken miktar, Kurum'un rücu hakkı ile sınırlı tutulmak gerekir. 5510 sayılı yasadaki önceki 506 sayılı Yasa'nın 26.maddesinin bir cümlesinin Anayasa Mahkemesi'nin 23.06.2006 gün E.2003/10 ve K.2006/106 sayılı kararıyla iptal edilmesinden sonra ve 5510 sayılı yeni Yasa'nın 21'inci maddesine göre davalı ve sorumlu **işveren** veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişiler ise **“ilk peşin değer”**in kusura isabet eden tutarı ile, davalı ve sorumlu **üçüncü kişi** ise **“ilk peşin değer yarısı”**nın kusura isabet eden tutarı ile sınırlandırılmıştır. Buna karşılık, işçinin veya haksahiplerinin gelirlerinde (enflasyondan korumak ve paranın alım gücünü sabit tutmak amacıyla) sonradan yapılan artışların tüm peşin değerlerinin tazminattan indirilmesinin haksız sonuçlar doğurduğu “matematiksel” olarak kanıtlanabilmekte; yukarıda belirttiğimiz gibi, bu uygulamadan **zarar sorumluları yararlandırılmaktadır.**

Geçmişte, Kurum'un rücu hakkının sonraki gelir artışlarını da kapsadığı dönemde, işçinin veya haksahiplerinin “mükerrer” yararlanmalarından kaygı duyanlar, Kurum'un rücu hakkının ilk peşin değerle veya ilk peşin değer yarısı ile (üstelik kusur oranlarıyla) sınırlandırıldığı yeni dönemde, işçinin veya haksahiplerinin tazminatından sonraki artışların da indirilmesini öngörürken, nedense bundan “zarar sorumlularının yararlanmakta oldukları” gerçeğini görmezden gelmekte, bundan “rahatsızlık” duymamaktadırlar. Bu haksız uygulama kesinlikle önlenmelidir.

Bir başka yanlış ve haksız uygulama da, ölüm ve yaralanma nedeniyle açılan tazminat davalarının (rücua tabi indirimler dışında) Sosyal Güvenlik Yasalarıyla ilişkilendirilmesi ve tazminat isteklerinin buna göre değerlendirilmesidir. Oysa iş kazası ve meslek hastalığı dahi olsa, ölümlerin ve bedensel zararların Borçlar Kanunu'nun 45 ve 46'ncı maddelerine göre çözümlenmesi gerekmektedir.